

Monumentum Holmiae positum Renato Des Cartes, nobili Gallo : qui consulta, et sic tandem penitus inspecta ac excussa, ipsa rerum natura primus abdita ejus, ignorata hactenus, novo ac imitando omnibus exemplo, reclusit, et ad veram sapientiam viam fecit

<https://hdl.handle.net/1874/22021>

MONUMENTUM
H O L M I Æ
P O S I T U M
RENATO DES CARTES,
NOBILI GALLO,

QUI CONSULTA, ET SIC TANDEM PENITUS INSPECTA AC
EXCUSSA, IPSA RERUM NATURA PRIMUS ABDITA EJUS,
IGNORATA HACTENUS, NOVO AC IMITANDO
OMNIBUS EXEMPLO, RECLUSIT, ET AD
VERAM SAPIENTIAM VIAM FECIT,

A B

ILLUSTRISSIMO VIRO,
P E T R O C H A N U T O,
Christianissimi Regis ad CHRISTINAM,
Celsissimam Eruditissimamque Suedo-
rum Reginam, Legato.

c I 3 I 3 c L.

Accedunt & aliorum Epicedia.

POSTERI VIRTUTEM IMITANTOR.

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Officina FRANCISCI HACKII, A° 1650.

21178

AI

SENECA.

NON EUNDUM EST QUO ITUR, SED
QUO EUNDUM EST.

D. O. M.

Regnante CHRISTINA,
GUSTAVI Primi proneptæ,

Magni filia,

Auorum incepta Patriæq; terminos

Victoriis novis promoventæ,

Pacem demum armis quæsitam

Artibus ornantæ,

Accitis undique terrarum

Sapientiæ Magistris,

Ipsâ in exemplum futurâ;

RENATUS DES CARTES,

Ex Eremito Philosophicâ

In lucem & ornamentum Aulae vocatus,

Post quartum mensem morbo interiit:

Et sub hoc lapide

Mortalitatem reliquit.

RENATUS DES CARTES, Perronii Dominus &c.

Ex antiqua & nobili inter Pictones & Armoricos gente,

In Gallia natus,

Acceptâ quantâcumque in scholis tradebatur eruditione,

Expectatione suâ votisq; minore,

Ad militiam per Germaniam & Pannoniam adolefcens profectus,

Et in otijs hybernis naturæ mysteria componens cum legibus Matheseos,

Vtriusque arcana eâdem clavi referari posse,

Ausus est sperare,

Et omiffis fortuatorum studiis in villulâ solitarius,

Propè Egmundam in Hollandia,

Affidua viginti quinque annorum meditatione, auso potitus est.

Hinc Orbe toto celeberrimus,

A Rege suo conditionibus honorificis evocatus,

Redierat ad contemplationis delicias;

Vnde avulsus admiratione MAXIMAE REGINAE,

Quae, quicquid ubique excelluit, suum fecit,

Carissimum adtraivit sociò off auditus & Jodov. 1...

Noverint posterī
Qualis vixerit **RENATUS DES CARTES**:
Vt cujus doctrinam olim suspicient, mores imitentur.

Post instauratam à fundamentis **PHILOSOPHIAM**,
Apertam ad penetralia **NATURAE** mortalibus viam,
Novam, certam, solidam,

Hoc vnum reliquit incertum,
Major in eo Modestia esset, an Scientia.

Quæ vera scivit, verècundè affirmavit.
Falsa non contentionibus, sed verò admoto refutavit.
Nullius antiquorum obtrectator; nemini viventium gravis.
Invidorum criminationes purgavit innocentia morum.

Injuriarum negligens; Amicitiae tenax.

Quod summum tandem est,
Ita per creaturarum gradus ad Creatorem est conatus,
Vt opportunus **CHRISTO** Gratiae auctori,

In avitâ religione quiesceret.

I nunc, viator, & cogita,
Quanta fuerit **CHRISTINA**, & qualis **AULLA**,
Cui mores isti placuerunt.

Christianissimi Regis LUDOVICI XIII.

LUDOVICI Justī filii,

HENRICI Magni nepotis,

ANNA Austriacā,

Optimā, Prudentissimā, Fortissimā Reginā,

Annos & regnum filii Regente,

Legatus ordinarius, PETRUS CHANUT,

Hoc monumentum,

Ad Gloriam DEI, bonorum omnium datoris,

Galliei nominis honorem,

Perpetuam memoriam amici charissimi,

RENATIDES CARTES,

Poni curavit.

Anno septimo ab excessu LUDOVICI Justī.

MANIBUS
VIRI MAXIMI
RENATI DES CARTES.

Venerat ad placidam Gallus CARTESIUS Arcton,
Otia & armato fugientes Orbe Camœnas
Dum sequitur, famamque magis studiumque vocantis
CHRISTINAE; quæ, dum bellis longinqua fatigat,
Una sibi constans rectoque immota quiescit.
Hic animo ingentem rerum non impare molem
Versans, atque operis subtilia fila retexens,
Viderat, attonitoque audax vulgaverat Orbi,
Quid Cœlum, quidve Astra forent, quid terra, quid æther,
Alternique vices ponti, magnetis amores,
Unde novos semper Divina hæc machina vultus
Induit, & tota occulta versatilis arte
Exanimis, non sponte sua, sed lege movetur.
Hinc triplices etiam vitas, spirantia motu
Corpora tentabat, quo se contraria jungunt
Federe, vitalique cient elementa calore.
Unde illis varii sensus, & certus agendi
Impetus, unde timent, cupiunt, gaudentque, dolentque.
Nec tenebris sese ulla suis jam causa tegebat:
Tum primum velis patuit natura reductis,

*Pulchra quidem; sed se nudam indignata videri
Erubuit, Tyrio sic non impune Diana,
Objecta est, operumque timens arcana suorum
Exponi cunctorum oculis, afflavit acuta
Febre virum, & letho vocem compressit acerbo.
Hunc discors bello concors Europa dolore
Flevit, & ipsa suos inter laudata triumphos,
Præter devictos longo certamine Reges,
Hoc habuit, quo se fortem REGINA probaret.*

ILLUSTRISSIMO VIRO,
PETRO CHANUTO,
UT SANGUINE, ITA ET AFFECTU
IN
MAGNUM
CARTESIUM
CONJUNCTISSIMUS
PORLIER.

EPITAPHIUM.

Qui sibi demeruit totum CARTESIUS orbem,
Extremum fati transfigit ille diem.
Avia cui Veterum visa est Sapientia, veram
Prætulit antiquæ, præposuitque novam.
Sunt imitatores servum pecus. Hunc venerare;
Naturam agnosces hoc præeunte ducem.

RENATO DES CARTES, NOBILI GALLO, PERRONII DOMINO,

CUI QUANTUM SIT QUOD NESCIamus NON IGNORANTI, ET MA-
XIMAM PARTEM EORUM QUÆ SCIMUS, MINIMAM EORUM ESSE
QUÆ IGNORAMUS, ET NESCIRE PLEROSQUE EA, QUÆ TAMEN
JACTANT SE SCIRE AC PRÆSUMUNT, ADEOQUE DOCERIFERE
AC TRADI QUÆ DEDISCERE SIT NECESSE, DE RECEPTIS HAC-
TENUS PHILOSOPHORUM SENTENTIIS DUBITARE, BONUM FA-
CTUM VISUM EST, UT DUBITANDQS SIBI AD SAPIENTIAM ALI-
ISQUE REGIAM VIAM FACERET; QUI ÆQUÆVAM NATURÆ RE-
RUM PHILOSOPHIAM, ET SIC VERAM AC ANTIQUAM, RED-
DIDIT, EANDEMQUE, POST FOEDISSIMAM TOT SÆCULORUM
SERVITUTEM IN LIBERTATEM TANDEM ASSERUIT, ET QUASI
MANU-

MANUMISIT; CUI UNIVERSAM RERUM NATURAM ANIMO
MAGNO AC AUSU, ET SINE ULLO DUCE, CIRCUMEUNTI, INTI-
MOSQUE EJUS RECESSUS SERIO AC DILIGENTER INSPICIENTI,
NEQUE ANTIQUA PLACUERUNT QUIA ANTIQUA, NEQUE DIS-
PLICUERUNT NOVA QUIA NOVA, CUM QUÆ NUNC ANTIQUA
SUNT ALIQUANDO FUISSE NOVA, ET QUÆ NUNC NOVA SUNT
ALIQUANDO FUTURA ANTIQUA, NON IGNORARET, SED QUIA
FALSA AUT VERA DEPREHENDEBANTUR, NOVA CONDITA
EST AC VERA PHILOSOPHANDI RATIO, ET ICCIRCO DURA-
TURA, AC ANTIQUA ALIQUANDO FUTURA; HOC MONU-
MENTUM POSUIT, ET CUM EO, QUOD MARMOREUM
EI ILLUSTRISSIMUS CHRISTIANISSIMI REGIS AD

CHRISTINAM,

CELSISSIMAM ERUDITISSIMAMQUE SUEDO-
RUM REGINAM, LEGATUS,

PETRUS CHANUTUS,

PONENDUM CURAVIT,

L. M. Q.

CONJUNXIT

MARCUS ZUERIUS BOXHORNIVS.

SOLA FORMA MENTIS ÆTERNA EST.

